

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto r.y.
Itäinen teatterikuja 1 D 20
00100 Helsinki
puh. 90-650 255

Pirkko Aro: Vuoden isoäiti

- kuuden lapsen isoäiti
- Pirkolla itsellään on 3 lasta

Pirkko Aro kirjoitti vuonna 1986 Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitolle 2 kirjaa: Annas kun kerron, jossa itse vanhukset kertovat vanhenemisestä, ikäihmisenä olemisesta sekä Ystävyyys ei ikää katso, jossa lapset kuvittelvat omaa vanhenemista.

Pirkko Aro on useasti kuvannut itseään sillanrakentajaksi kahden eri sukupolven välillä; hänellä on mahdollisuus seurata tiiviisti omien lapsenlapsiensa elämää ja hänen on täytynyt paneutua myös vanhenemisen huonoihin puoliin isänsä kautta, joka on dementoitunut ja elää Koskelan sairaalassa. Pirkko on paneutuessaan isänsä ongelmiin kehittänyt dementian arkipäivän asiantuntijaksi, josta hän on kirjoittanut kirjan, Vieläkin lähellämme - dementiavanhus kotona.

Pirkko Aro toteaa itse omasta isoäitiydestään: Mitäs minä sitten opetan? Kerron sopivissa kohdissa, miten tehtiin "ennen vanhaan" ja mitä hassuja sun isäs teki pikkupoikana. Välitän viestiä edellisiltä sukupolvilta, joihin minulla on ollut harvinaisen käsin kosketeltava yhteys. Tähän perimätietoon sitten kiinnittyy pala palalta piirteitä tämän päivän isoäidistä. On mahtava kokemus olla isoäiti tässä ajassa.

Haluamme samalla, kun nimeämme Pirkko Aron vuoden isoäidiksi, ojentaa hänelle symbolisena muistona tämän ison nallen.

Pirkko Aro:

- entinen kansanedustaja, eläkkeellä
- fil.maist.
- toimittaja

Minä Isoäitinä

Meillä tämän päivän isoäideillä on useimmiten etäinen kuva omista isovanhemmistamme. Minun äidinäitini oli huivipäinen, hiljainen mummo harmaaraitaisessa hameessa. Vaikka hän olikin kiltti, ei hänen syyliinsä noin vain riennetty. Isänäiti oli pieni ja pyöreä ja kun hän nauroi leveällä suulla, alaleussa vain pari hammasta pilkotti.

Nämä isoäidit olivat juuri sellaisia, joita saamme vielä tänä päivänä ihailla valokuvissa, maalauksissa ja runoissa. He asuivat maalla, mökeissään ja heidän kanssaan seurusteltiin enimmäkseen vain juhla-aikoina, jouluna ja juhannuksena. Etäinen, hiljainen, arvokas mummon kuva on pysynyt ihmeen kauan samanlaisena. Se säilyy sekä taiteeseen ikuistettuna että perimätiedon kautta kerrottuna ja joskus lapsille vähän opiksikin tarkoitettuna.

Tänä päivänä isoäiti on tuosta kuvasta suuresti muuttunut. Olen kuuden lapsen isoäiti, mutta en mitenkään

samaista itseäni harmaaseen mummoon, tukanväristä riippumatta. Välillämme kuluneet kuusikymmentä vuotta ovat luonnollisesti tuoneet paljon uutta ja mullistavaa tullessaan, mutta kulttuuri ja perimätieto eivät ole vielä ehtineet oikein tähän kehitykseen mukaan. Se on meidän isoäitien itse tehtävä.

Meillä tämän päivän isoäideillä on aivan toisenlaiset mahdollisuudet tavata lastenlapsiamme useammin, saamme eläkkeitä, matkustamme eläkeläisälennuksilla ja olemme vetreämpiä lähtemään liikkeelle. Välimatkatkaan eivät monasti ole suurena haittana. Sen sijaan nyt moni isoäiti on vielä mukana työelämässä ja se tietenkin asettaa omat rajoituksensa tapaamisille.

Omat kiireisessä työelämässä pyörivät jälkeläisemme tarvitsevatkin aika usein isovanhempia avuksi ja silloin isoäiti on arvokas olemassa. Omalta kohdaltani olen tuntenut nykyisen elämänvaiheeni suurimpana rikkaute-

na kokemuksen siitä, että lastenlapset tarvitsevat minua ja että minulla on aikaa heille. Minäkin koen tarvitsevani heitä.

Joskus viritetään ikäihmisten tapamisissa keskustelua siitä, riistetäänkö nykyisin isovanhempia. Itse ainakin pahastun, jos minulle sanotaan, että annatko sinä noin lastesi riistää voimiasi. Mielestäni tällaisen väitteen esittäjä ei näe metsää puilta. On aivan totta, että tässä iässä lasten kanssa pyöriminen kysyy voimia ja uuvuttaa joskus aika perusteellisesti, mutta sehän on juuri sitä, mitä jäsenet ja pää tarvitsevat pysyäkseen kunnossa.

Kuulostaa myös sängen surulliselta, kun kuulee näissä samoissa keskusteluissa jonkun pontevan isoäidin vakuuttavan, että minä olen aikani rehkinnyt omien lasteni kanssa, nyt on heidän vuoronsa hoitaa omansa. Ja kun tähän vielä toinen ponteva lisää, että minähän en lasteni asioihin sekaannu, tuntee onnellisten isoäitien joukko olonsa aika hämmennyneeksi.

Eihän tässä tietenkään ole kyse siitä, että toiset isoäidit ovat uhrautuvampia kuin toiset ja keräävät pisteitä itselleen, vaan yksinkertaisesti olosuhteista ja erilaisista harrastuksista. Minä esim. pidän ääneen lukemisesta, palapeleistä ja letunpaistosta ja ne kaikki sattuvat kohdalleen omien lastenlasteni suosikkilistalla. Onhan siinä mukana hemmotteluakin, mutta itsekin annan suuren arvon sille, jos minua välillä paijataan.

Tässäpä taitaakin olla yksi avainkysymyksiä isoäidin ja lastenlasten kanssakäymisessä. Rakkautta ja hellyyttä jokainen tarvitsee ja aitoa se todella on nuorimman ja vanhimman ikäpolven välillä. Itselläni on lähtemätön muisto aamutuokiosta, kun kolmevuotias istui edessäni pöydällä syömässä voileipää ja sanoi ykskaks: "Nyt mä annan sulle hillovoileipäsuikon!" ja poskeni oli tahmeana mansikkahillosta.

En ollenkaan kiellä, ettenkö olisi tarvinnut aikanaan sisäistä kurinalaisuutta, kun lapset hihkuivat toinen toisilleen, että hei kattokaa ku isoäidillä on

tämmöset löts-löts-pussit täällä käsissä. Ja kun aina silloin tällöin sanotaan, että annas kun mä koitan niitä löts-löts-pusseja, on se minustakin jo ihan hyödyllistä geriatrian alkeisoppia. Sama koskee vatsalihaksia ja takamusta. Minä olen lastenlapsille käsin kosketeltava havaintoväline ja uskon olevani siinäkin mielessä tarpeellinen.

Kun omat lapseni sanovat, että kyllä sinua tarvitaan, en mitenkään turhia vähättele, vaan otan tämän arvostuksen vastaan avoimesti ja saatanpa joskus vakuuttaa, että olen samaa mieltä. Jos sattuu menemään pitempi aika, etten ole tavannut lastenlapsiani, totean omasta puolestani, että kyllä minä tarvitsen teitä. Nuorin uhmaikäinen opettaa minulle, miten rankkaa on elämän pelisääntöjen haltuunotto ja vanhin murrosikäinen valaisee minulle, miten toiset on enemmän hulluja ku toiset ja miten mä päätän itte omista asioistani.

Mitäs minä sitten opetan? Kerron sopivissa kohdissa, miten tehtiin "ennenvanhaan" ja mitä hassuja sun isäs teki pikkupoikana. Välitän viestiä edellisiltä sukupolvilta, joihin minulla on ollut harvinainen käsin kosketeltava yhteys. Tähän perimätietoon sitten kiinnittyy pala palalta piirteitä tämän ajan isoäidistä. On mahtava kokemus olla isoäiti tässä ajassa.

Tervehtien

Pirkko Aro
isoäiti